

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gid. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrť leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu

po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. — Za oznanila
se plačuje od navadne
vrstice, če se natisne
enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
30 kr.

„Gospodar“ obrača vso pozornost svojih
bralcev na denešnji dopis iz Ljutomera.

O zemljišnih bukvah.

Kakor boste v poročilu 18. seje dež. zbora
v denešnjem listu brali, je dež. zbor sprejel
vladni načrt, kako nove zemljišne bukve
napraviti. Stvar je sama ob sebi tako važna,
da moramo o njej še posebe na tem mestu spre-
govoriti. —

Zemljišne knjige imajo dvojini namen: raz-
vidno storiti nepremakljivo premoženje vsakega
posestnika, in — vsled tega — vtrditi resnični
(realni) kredit al up, ktereга je premoženje vre-
dno. Sedanje zemljišne knjige so v takem stanju,
da ne služijo več ne enemu ne drugemu namenu,
kakor najdete v poročilu omenjene seje. — Do-
bro uredjene zemljišne knjige morajo biti nekaki
konto currente, tekoči poštev premoženja, ki
ga kaže vsako posestvo. To namerjava nova po-
stava o napravi z. kn. Po predpisu §. 2. se mora
v nje vpisati vse nepremakljivo premo-
ženje in vsaka pravica, ki se (po §. 298.
drž. prava) k nepremakljivim rečem šteje.*) Iz-
vzeta so le posestva, ki se 1) štejejo (po §. 287.
drž. pr.) k javnemu al občinskemu imetku,**) 2)
spadajoča k posesti železniškega podvzetja in
3) spadajoča med zemljišča, na kterih se ruda
kopá, ki imajo posebne, rudokopne knjige. Razen
teh treh stvari morájo po predpisu nove postave
zemljišne bukve obsegati vse drugo neprem. pre-
moženje in dejanske (realne) pravice vsacega po-

*) To so take pravice, ki so navezane na posest
nepremakljive stvari; če imaš, n. pr. ob vodi posestvo,
kteremu gre mlinška pravica.

***) To so stvari, ki so državljanom le v rabo pre-
puščene, n. pr. ceste, velike in majhne reke, morske loke
(pristanišča), morski bregovi. — Če se pa, n. pr. cesta
razdere in srenjčanom v last izroči, spadajo tudi ovi zem-
ljišni deli k imetku, ki je za vknjiženje.

sestnika tako, da se na prvi pogled jasno vidi
stan vsega njegovega premoženja.

Iz tako uredjenih zemljišnih knjig pa izvira
druga, velika korist za posestnika: javni up al
kredit, ki služi upnikom za hipoteko ali v ne-
premakljivo zastavo za posojeno gotovino, za katero
posestnik svoj imetek zastavi. Bolj ko je zem-
ljišna knjiga vredjena, ložej in bolj cenó tudi po-
sestnik v potrebi gotovine v zajem dobi, ker ni
tako dolgo po zeml. bukvah stikati in več izpis-
kov delati.

Dveh reči pa že zdaj posestnike opominjamo:
Prvič da naj nobeden ne misli, da se nove zem-
ljišne knjige zato napravljale bodo, da bi se vsa-
kemu ložje večí davek naložil. To je celó
kriva misel! Kakor berete ob koncu poročila 18. seje,
je dež. zbor odločno vladi naznanil sklep (reso-
lucijo), da se naj pozvedovanja za napravo novih
z. kn. po kastralnih srenjah še le tačas zač-
nejo, ko bo preuredba zemljišnega
davka (kar se ravno zdaj dela) že dovršena.
— Drugič pa opominjamo, da, kadar pride do
naprave novih z. kn., skrbite za to, da se vam
zemljišča, ki so morebiti po raznih katastralnih
srenjah raztresena, vkupaj povzamejo pod ime
lastnikovo in na enem listu. To dopušča nova
postava (§. 4.) in je silno važno, posebno pri
manjših posestnikih. Kedar je namreč treba
hipoteke za posojilo, alj če odstopi oča posestvo
svojemu sinu, hoče pa za se, za mater in morebiti
še drugim otrokom izgovorjene pravice hipotekarno
vknjižiti, je treba tudi toliko izpiskov, kolikor je
različnih, vknjiženih delov (Grundbuchskörper.)
Več ko jih je torej na raznih mestih v zemlj.
knigah, več je tudi dela pri izpisovanju in torej
tudi več stroškov za stranko. — Slednjič je vkupno
vpisanje raznih zemljišnih delov tudi zato sveto-
vati, ker je to vsaj nekoliki pomoček zoper
lahkomiselno razkosovanje zemljišča. Kar
je v lepi celoti skupaj vpisano, se človeku vendar
le mili razbijati; če je pa tu en kos, tam en kos

vknižen, se da človek lažje pregovoriti, da odda kos za kosom. — Dodajmo še, da so dobro uredjene zemljišne knjige najboljši pomoček zoper navadne prepire o lastnini, da spodbujajo posestnika, zloževati in zloženo varovati itd., bode gotovo vsakdo vesel in rad pripomagal, da se bode pravažni posel prav dobro dognal.

Štajerski dež. zbor.

XVII. Seja 10. jan. 1874. Med prošnjami, ki so bile oddane, omenjamo ono okrajnega in srenjskega zastopa v Konjicah, da naj dež. zbor prošnjo za ustanovljenje okrajnega glavarstva v Konjicah pri ministerstvu notranjih zadev podpira. Izroči se odboru za srenjske zadeve.

Na dnevnem redu bilo je poročilo srenjskega odbora o razdelitvi mariborskega okraja. Sedanja okr. sodnija je z delom preobložena. V izkaznici je spričano, da je do tačas, ko se je ločitev sprožila, pri sodnji bilo 1500 praved (procesov), 20.000 vložnih števil, nad 3000 sodnijskih zaukazev itd. Nasledek preobloženja je, da se silno kesno in površno dela, kar zopet napravlja brez konca pritožeb pri deželni sodnji in še več posla okrajni sodnji. Vsled tega se je višja deželna sodnija v Gradcu odločila, mar. sod. okraj v dva razdeliti, ki sta v vsem enaka, le da bi zarad ložjega uradovanja obe sodnji v enem poslopji bile, v nekterih stvareh (sirotinsko premoženje, zemljišča in registratura) obe enih knjig se držale, vsaka pa le za fiste stvari, ki vnovič prirastejo, posebne knjige napravila; treba bi le enega okr. sodnika več bilo (1700 gld.), in da vsa ta preuredba ne overa, marveč še zahteva ustanovljenje sodišča (Gerichtshof) v prvi stopnji v Mariboru, kar je že namenjeno.

V srenjskem odboru, ki se s temi predlogi višje deželne sodnije popolnoma sklada, je zagotavljal vladni namestnik, da se bo tudi politični okraj primerno sodnijskemu razdelil, ker se sploh zdaj na to dela, da bi se po slov. Štajerskem bolj primerni politični okraji napravili. — Gledé na vse to je predlagal odb. za srenj. zadeve in zbor je temu pritrđil: 1. da se naj ministru pravosodja nasproti nada izreče, da se bode brž ko mogoče v Mariboru sodišče prve stopnje ustanovilo; sedanji sodn. okraj se pa — po nasvetih deželne sodnije v Gradcu — v dva sodnijska okraja razdeli, kterima naj bo Drava za mejo! (Tedaj se bo reklo: Sodnija na „desnem“ in na „levem“ bregu Drave.)

2. Deželni zbor izreče nado, da se bo omejenje okraja, ki bi spadal v področje novega sodišča v Mariboru, vršilo ob enem s primerno razdelitvijo političnih okrajev na dolenjem Štajerskem. — Seidl je predlagal več uradnikov, dr. Srnec mu je pa pokazal, da stvari prav ne umè, ker olajšanje poslovanja ravno v tem obstoji,

da prevzame skrb še eden okraj. sodnik, pomnoženje uradnikov bi pa ravno overalo ustanovitev sodišča. —

Obžalovati je pa močno, da se slovenski poslanci pri tej ugodni priliki niso oglasili za to, da bi se bila še ena točka dostavila, ki bi izrekala tirjatev, da se naj pri novih sodnijskih in političnih razdelitvah ozir jemlje na one Slovence, ko so zdaj pod upravo nemških oblastnij. Dozdeva se nam, da se složnost z nemškimi liberalci vendar le predrago plačuje. Naj bi pokazali svoje prijateljstvo s slovenskimi „svobodomiselnimi“ poslanci nemški tovariši s tem, da podpirajo pravične tirjatve Slovencev. Če pa ni ž njimi v teh rečeh nič govoriti, je tudi piškavo vse prijateljstvo ž njimi, ker naša narodna stvar če dalje bolj — rakovo pot gre. V imenu fin. odbora poroča dr. Vošnjak o proračunu za dobrodelne in zdravilstvene namene. Ker je štajerska hranilnica 300.000 gld., v ta namen darovala, da se naj napravijo hiše za uboge in bolehave, je dež. zbor že lani sklenil, da se napravijo 3 take hiše: za gornje, srednje in spodnje deželane. Za gornje Štajersko še ni hiša kupljena, pač pa v Vildonu in tudi v Ptujju bo skoro vsa gotova. Dež. zbor dovoli: za ubožnico in bolehavnico v Vildonu (nakupnina, zidanje in priprave za hišo) 31.100 gld. prevžitek za kakih 60 oseb 14.500 gld.; za ono v Ptujju 40.000 gld., prevžitek za kakih 30 oseb 7250 gld. Dohodki pri obojem zavodu: od hranilnice podarjenih 71.100 gld., povračila srenj 7200 gld., torej doplača deželna blagajnica 14.550 gld. Gledé zdravstvenih okrajev je bila sprejeta resolucija, da naj dež. zbor pri vladi na to dela, da se pomnožijo. Na Štajerskem jih je zdaj samo 13 (za 6 menj od nekđaj; za to je pa zdaj skoro v vsaki veči vesi že zdravnik. Vredn.), na spodnjem Štajerskem so samo 3: Mariborski, Ptujjski in Celjski.

Slednjč se reši cel kup prošinj, med temi tudi dve Šoštanjskega okr. zastopa, da se za stavbo novega mosta čez Pako pri Šoštanji dovoli 2000 gld. podpore, in da se cesta od Šoštanja do Velenja uvrsti med ceste I. reda. — Dr. Vošnjak je predlagal, da se dež. odbor takoj pooblasti, omenjeno podporo odkazati; predlog pade in se sprejme oni cestnega odbora, da se namreč obe prošnji izročite deželnemu odboru v preudarek; podpora se torej, ako se bo odboru potrebna zdela, odkaze iz svote, ki je namenjena za okr. ceste II. reda.

XVIII. Seja 12. jan. 1874. Radi bi povzeli vse vprašanje poslanca Bärnfeinda do vlade zastran spodtikljive svečanostne besede, ktero je ob priliki cesarjeve petindvajsetletnice vpričo cesarskega namestnika in mnogobrojnega občinstva imel profesor dr. Zwiedinek, ki je — govoreč o bojih l. 1859 in 1866 bolj Italijanom in Nemcem sočutja odkrival, kakor pa Avstriji, Nemcem in Magjarom prisvajal pravico,

da v Avstriji zvonec nosijo, Slovanom in drugim narodom pa sposobnost za vladanje odrekoval; ki je slednjič potrebo krščanske podlage za državni red tajil, cerkveno oblast pa dolžil, da je duševni razvoj narodov overala, — vse to bi od besede do besede radi povzeli; ali stvar je dobila brž drugo lice, ko je cesarski namestnik — poudarjaje svoje avstrijsko domoljubje — odvrnil, da ni on v tej besedi čisto nič spodtikljivega slišal! Gledé na ta dogodek, čez kterega se je vladno zagrinjalo potegnilo, zavračamo rajši častite bralce na dopis iz Gradca v 3. šte. letošnjega „Gospodarja.“

V tej seji se je sklenila prevažna stvar, namreč naprava novih zemljišnih bukev. (Glej prvi članek.) Živo potrebo novih bukev dokazal je poročevalec Pairhuber ter med drugim omenil, da so l. 1850 zemljišne knjige hudo trpele, ker so se razdeljevale okrajnim sodnijam ter so posamesni listi na tisoče vse križem se pošiljali po deželi. Vsled tega se mnogo stvari in tudi izpiskov pri sodnijah ne najde; stare knjige so tudi celó popisane, torej se ni čuditi, da ne sledijo posamesni deli večjih posestev zaporedoma, ampak so vpisani na več krajih ene knjige, da še celó v več knjigah, kar dela veliko truda pri izpisovanju. Mnogo je pa tudi stvari, ki niti še vpisane niso v sedanjih z. bukvah, torej pri mnogih številkah posestnikov ni razvidno, kaj da imajo in ktere vrednosti da je to. — Tem živim potrebam hoče v okom priti vlada, ki je predložila postavo, kako nove zemljišne bukve uravnati, da bodo vse nepremakljive stvari, dejanske pravice in obveznosti vpisane in stanje premoženja razvidno. Deželni zbor je še pa tudi iz drugega ozira prav storil, da je sprejel, kar mu je vlada ponudila; branil si je namreč postavodajno oblast v prevažni stvari ter ni storil kakor nekteri drugi deželni zbori, ki so to pravico — odstopili državnemu zboru, češ, da jim naj tuji ljudje, ki dežele in njenih razmer ne poznajo, zemljišne knjige vredijo!

V 37 §§. določuje postava, kako da se naj nove z. bukve napravijo in kdo da naj to težavno delo v roke vzame. Le pri 3. in 14. §. se vname debata, vsi drugi §§. bili so brez ugovora sprejeti. §. 3. namreč govori o posestvih, ki so v deželni knigi vpisane (landtäfliche Güter), in vlada se neupogljivo tega drži, da ostane pri starem, ter se za te posestva posebne deželne knjige napravijo. Uzrok temu je jasen in vlada ga je tudi brez okolišanja povedla, ustavaki so pa temu prikimovali, ker namreč zagotavljajo ta posestva volilno pravico v velikem posestvu, kar je — po besedah grajšaka Hakelberga — predpravica alj privilegij, ki ga uživijo sedanjí veliki posestniki na koristí celotí, to se pravi, na korist nemško-liberalnih ustavakov, ki hočejo veljati za „celoto“, za državo. V nove deželne knjige bi se naj — po vladinem predlogu

— vpisala tista posestva, ki veljajo vsled volilnega reda za deželnoknižna posestva. V dvombah pa, ali spada kaj med ta posestva, bi naj stvar odločila — po zaslišanji deželne vlade in dež. odbora — deželna sodnija v Gradcu. — Odbor, ki je postavo pretresoval, je pa nasvetoval dostavek, vsled kterega bi se povzele tudi manjše deželnoknižne parcele, od kterih vkupaj posestnik 100 gld. davka plačuje in volilno pravico ima. Drugi poslanci, med temi posebno dr. Rechbauer, so pa bili za to, da se te predpravice odpravijo ter med velike posestnike sploh povzamejo vsi, ki plačujejo največ davka, bodi si posestvo v deželni knigi ali pa v zemljišni. V tem oziru se skladamo tudi mi z Rechbauerjem, ker bi tako mnogo kmečkih volilcev prišlo med velike posestnike in ustavaškim gospodom nekoliko sapo zaprlo. — Dr. Schreiner je pa stvar tako zasuknil, da se naj v deželno knigo naravnoč vpiše vse, kar je zdaj v nji vpisano brez ozira na davek in na volilno pravico. — Pri glasovanju se z večino glasov sprejme dr. Schreinerjev predlog, po katerem se drugi odstavek §. 3. glasi: „Pri napravi zemljišnih knjig se kot deželnoknižna štejejo ona posestva, ki so sedaj v deželno knigo vpisana.“ Izpuščene so pomenljive besede vladinega predloga, da se namreč „v smislu deželnega volilnega reda“ kot deželnoknižna posestva štejejo. Po tem takim gredó v deželno knigo vse stvari, ki so sploh tam vpisane, torej n. pr. tudi daene, cestniške, kuhinjske pravice pri nekterih božjih potih itd. Dr. Dominkuš je predlagal, da se naj vse to izpusti in le tista posestva v dež. knigo vzamejo, kterih lastniki zares imajo volilno pravico, pa ni obveljalo.

Po §. 14. se izročá ves posel okrajnim sodnikom, ki pa zamorejo namestnikov, toda le potrjenih sodnikov, v pomoč vzeti, ako so sicer z delom preobloženi. Vse delo se vrši pod nadzorstvom prvosednikov sodišč prve stopnje ali njih namestnikov. — Dr. Schreiner je predlagal krajne komisijone, kar pa k sreči ni obveljalo. — Temu §. se je dodal sklep: „Vlada se prosi, delati na to, da se postava brž ko mogoče izvrši, posebno pa, da se v postavi zaukazana preiskovanja od dotičnih organov brž ko brž doženejo.“ Pozvedovanja posestev in posestnikov (§. 16.) se imajo goditi po katastralnih srenjah, in zbor pritrdi sklepa, da se ta pozvedovanja (napravljanje katastralnih map) nemudoma pričenejo, kadar bo preuredba zemljišnega davka dokončana.

Cerkvene zadeve.

Poročilu o ljudskem taboru Angleških katoličanov še dodamo, da je bilo deležnikov toliko, da se je moral tabor ob enem v treh silno

velikih prostorijah obhajati, in vendar je moralo več tisoč ljudi še pod prostim nebom stati. Tretja resolucija je brez ovinkov izrekla, da se mora postopanje Nemške vlade zoper redovnike naravnost trinoštvo imenovati, ker jih iz dežele izganja, brez da bi se jim bilo katerikoli hudodelstvo dokazalo. — Pomenljivo je, kar je v enem teh taborov izrekel č. duhovnik Patteson. Pretresovaje Pruske „cerkvene“ postave je ostro obsodil ukaz, da bi naj oni, ki hočejo v duhovski stan stopiti, ne v škofijskih semeniščih se vzrejali, marveč na vseučiliščih se šolali. „Vsakdo ve“ — je rekel, — „da so vseučilišča sadičniki neverstva in državnega samosilja, in nevolja popada človeka, ako pomisli, da bi iz vseučilišč prirastlo hlapčevsko, svobodušno duhovenstvo“. Enak tabor hočejo obhajati vrli katoličani na Irskem. — Sploh se na Angleškem konservativna načela nadepolno vtrjujejo. Pri volitvah v drž. zbor so zmagali konservativci tako sijajno, da bo moralo liberalno ministerstvo odstopiti in vladno kormilo konservativnemu prepustiti, in Disraeli, ki bo gotovo glava novega ministerstva, je že javno svojo izrekel, da se namreč vedno množi število onih, ki terjajo, da se šolski poduk stavi na podlago vere.

Zaprtemu nadškofu Ledehovskemu se je zapor toliko zljajšal, da ima lastno izbo, da si sme po lastni volji hrano vravnati, luč žgati in časnike brati. Prosil je še, da bi ga smel njegov dvorni kaplan vsak den obiskati, in da si sme napraviti malo kapelico v svoji izbi; vendar na to prošnjo še ni dobil odgovora. Sicer mu je prepovedana vsa zaveza z njegovo škofijo, katero zdaj vladata dva, od njega samega izvoljena namestnika, kojih pa Bismarkova vlada gotovo ne bo pripoznala.

6. t. m. je bila dražba pri Trevirskem škofu, kterege so tudi rubili zavolj neplačane kazni. Prodajali so omare, mize, stole, ure in dragocene kipe; izkupili pa le 47 tolarjev, kajti, da si je bilo ljudstva veliko, vendar skoro nihče ni hotel licitirati; in če je že kdo kaj obljubil, so začeli drugi žvižgati, sikati in, kakor so le mogli, svoje zaničevanje kazati, tako da se je komaj mir in red ohranil.

Tudi kruta Ruska vlada se pripravlja, da kat. cerkvo na Poljskem zopet na križ pribije. S knutoj (ruska batina) in bajonetom hoče cele fare prisiliti, da od kat. cerkve odstopijo in ruski (razkolniški) cerkvi pristopijo. V neko faro pripelje stotnik s 3 kompanijami razkolniškega župnika, pa kat. kmetje ga nočejo sprejeti in mu cerkvenih ključev ne dati. Na to sprožijo vse tri kompanije, in pri priči je bilo 15 kmetov mrtvih in 40 ranjenih. Zdaj pa stopijo nesrečne žene naprej in male otročiče na rokah držé kličejo: „Postreljajte še nas; rajše hočemo vse za sv. vero umreti, kakor kat. cerkvo zapustiti“. — V neki drugi fari je poveljnik

vojakom ukazal, najpoprej v zrak ustreliti; hotel je namreč kmete le postrašiti. Ali oni mu odgovorijo: „S tem nas ne prestrašite; če nam hočete vero vzeti, merite na naše srca, kajti za svojo vero radi umrjemo!“ Na to puške vdrugeč zagromijo, in v krvi leži tropa kmetov, 3 mrtvi, veliko drugih ranjenih. Ostale so polovili, in s knuto neusmiljeno in tako pretepali, da so vsaj nekteri bolečin omamljeni neko pismo podpisali, po katerem se kat. cerkvi odpojejo. — Neki župnik, prav Judež, je sam svojo kat. faro starovercem izdal. Ali v kratkem se mu vest strašno izbudi; nesrečnež obupa in se obesi. 24 župnikov, ki se po nijeni ceni niso hteli vdati, pa so v železje djali in odpeljali. — Časi so zares hudi! Molimo, verni Slovenci, da podeli ljubi Bog tudi nam enako ljubezen do sv. kat. cerkve in enako stanovitnost v veri! K.

Gospodarske stvari.

Za streljanje in lovljenje zveri prepovedani čas.

Ministerstvo poljedelstva ponavlja opomin, v katerem času se zveri loviti in streljati ne smejo:

Od 1. novemb. do 15. julija poljske jarebice; od 16. januar. do 15. avgusta: zajci; od 1. marcija do 30. aprila: srnjaki; od 1. marcija do 15. junija: race; od 1. marcija do 31. avgusta: podleski (gozdni jarebi); od 1. maja do 30. septemb.: mlade srne; od 1. junija do 31. avgusta: divji petelini škarjevci ali ruševci (Birkhuhn); divje kokaši obojega plemena pa skoz vse leto ne.

Kdor za te naredbe ne porajta, ter v prepovedanem času zver lovi, strelja alj prodaja, se kaznuje z globo od 5—24, celó do 50 gold., ali s primernim zaporom.

Kdaj je bolje krave molsti:

ali predno se jim klaja poklada, ali med tem, ali po tem?

Ni vse eno, kdaj se krave molzejo: ali predno se jim klaja poklada, ali med tem ali po tem. —

Po skušnjah je to potrjeno. Krave molsti (dojiti), predno se jim klaja poklada, jim naj bolj tekne, pa je tudi gospodarju naj koristnejše. One so se namreč že dobro spočile, so prežvekovale skozi pol ali celo uro mirno, želodec je prekuhal povžito klajo, iz ktere se kri in potem mleko nareja.

Med pokladanjem klaje molsti krave ima mnogo napak. Krave so pri tem nepokojne, sem ter tje stopajo in se ne dadó rade motiti, kakor ima tudi človek pri jedi rad mirú. Tudi se kaže neka nevošljivost, če je več živine pri enih jaslih, druga bi drugi rada vzela najbolj grizek. To vse pa ni koristno za molzo in je zguba na mleku.

Koj po pokladanju klaje krave molsti škoduje živini, in je na škodo mleku. „Novice“.

Kako šurke, žoharje pokončati?

Kako nadležen in gnjusen je v toplih kuhinjah, shrambah, sobah ta črni mrčes, vedó kuharice in gospodinje le predobro.

Da te nadležnike pokončaš, vzemi lot v prah stolčenega boraksa, (ki se v apotekah dobi), 1 lot v prah stolčenega živega apna, 2 lota pšenične moke in 4 lote belega v prah stolčenega cukra.

Cuker se z moko prav dobro pomeša in ravno tako tudi boraks in apno. Ko se je to zgodilo, se vsi deli med seboj pomešajo, in zmes je za rabo dobra. To zmes je treba prav na suhem kraju hranjevati.

Pred porabo se prah potrosi na papir nekoliko bolj na tenko in se zvečer na mesto, kjer so šurki, položi. To se mora več večerov zaporedoma ponoviti. Treba je tudi mleko in vse druge jedila skrbno pokriti, da žejen mrčes noter ne pocepa. —

Metrična mera.

(Spisuje Ignacij Cizelj, učitelj.)

Četrto nedeljo po večernicah.

Rešitev nalog v 3. šte. danih: 1) 9 bokalov je 12 litrov in 7 decilitrov; 2) ako bokal 40 kr. velja, velja liter 29 $\frac{1}{2}$ kr.; 3) 15 vedern sod ima 8 hektoltr. in 49 litrov; 4) če 4 vedra vina 20 gld. veljajo, se plača hektoliter po 8 gl. 83 kr.

Čudno ostane pri novi meri to, da je ena novost z drugo tako rekoč v rodu, ter se ena z drugo vjema; vendar pa vsa mera neovrželjiva tla ima, katerih začetnik je mili Stvarnik, in ktere je še le pozneje človek premeril. Da se ena novost iz druge izpeljuje, kakor nit iz velikega klopčiča, ste že opazili; ravno tako pa, kakor liter iz metra, izvira novo utežje (vaga, gviht) iz litra.

Ako se en liter, t. j. $\frac{1}{4}$ maselca manj kot 3 celi maselci vode segreje takó, da zamoreš roko v nji držati, ter se potem na tehtnici zvaga, se imenuje z vodo v enakosti stoječe utežje (gviht) en kilogram (novi funt.) Besedica „kilo“ vam je že znana, da pomenja tisoč (1000) — in gram je za vago utežje, ktero je po našem štirikrat manjše kot zdanji „kvintelc.“ V lekarnah (apotekah) se je gram za tehtanje zdravil že poprej rabil. — Za novi funt se potrebuje tedaj 1000 (tisuč) gramov, t. j. po našem 1 funt, 25 lotov in $\frac{1}{2}$ kvintelca; — alj pa 1 in $\frac{3}{4}$ funta, 1 lot in $\frac{1}{2}$ kvintelca. — Centa (stota) ne bodemo imeli, zatorej se bodo manjše tvarine le po „kilogramih“ prodavale in kupovale.

1000 kilogramov se imenuje ena „tona“, ktero težje bo v tovarnah, na železnicah in pri vožnji rudnine, premoga i. t. d. v rabi, in je po

Priloga „Slov. Gosp.“ k št. 8.

našem 17 centov, 85 funtov in 17 lotov, alj pa 1785 funtov in 17 lotov. — Le zapomnite si:

Za sedanji cent	mora biti	56	kilogramov,
„ „ funt	„ „	56	dekagramov,
„ „ lot	„ „	17 $\frac{1}{2}$	gramov in
„ „ kvintelc	„ „	4	grami.

Ponovite, kar se je ravno reklo, in potem odgovorite na ta-le vprašanja:

Kako se zove novi funt? Koliko gramov ima? Koliko naših funtov, lotov in kvintelcev mora biti za en kilogram? — Koliko lotov mora biti za pol kilograma? Koliko dekagramov ima $\frac{1}{2}$ funta? 4 loti koliko gramov? 3 kvintelci koliko gramov? — Pol centa koliko kilogramov? — Koliko ima kilogramov en pol „tone?“ 2 toni koliko centov, funtov in lotov? — (Konec prih.)

Dopisi.

V Ljutomeru 14. febr. 1874. (Beseda o naši in o založnicah sploh.) V 6. in 7. šte. „Slov. Gospodarja“ razglašena pravila in priporočeni način o narejanju založnic, potem opazka v šte. 7., ki se posebej tukajšnje založnice tiče, spodbuja me, da o tej reči nektero spregovorim. —

Res je, da odbor tukajšnje založnice v zdajnem času novih udov več ne sprejema, ima pa tudi tehtnih in neovrgljivih razlogov za to. Odborniki, ki so upravniki založnice, so tudi v vsakem slučaju odgovorni za dobro stanje društva. — Kdor je hotel k društvu pristopiti, imel je čez leta dni res dovolj časa; naznanjeno je bilo naše početje obširno in po vseh krajih; ako nam kdo ni poprej zaupal, naj sam sebi pripiše, če ga odbor zdaj ne sprejme. Zdaj namreč hočemo društvo na podlagi postave od 9. aprila 1873 preustrojiti, moramo račune za leto 1873 sklenoti, kar vse mnogo truda in požrtvovanja od strani odbornikov zahteva. Nove ude zdaj sprejemati, ne bo torej od nas terjal, kdor le nekoliko upravo založnic pozna, in so mu znane razne formalnosti, na ktere je pri preustrojenju društva gledati, da društvo v svojem delovanju ob napotke ne naleti. —

Dà, lahko je društvo iz nova sestaviti; ali s tolikimi pripadnostmi že obstoječe tako preustrojiti, da se popolnoma legalno nadaljuje, to je vse kaj druga.

Po starem načinu društvo nadaljevati, se mi po moji skušnji in na kolikor založnične razmere poznam, ne zdi obhodno niti koristno, in tudi ne bi nikomu hotel svetovati, da enako društvo po starem kopitu iznova osnuje. Razlogi so sledeči:

Dozdaj se je moralo za narejanje ali spremembo vsakega takega društva vladino dovoljenje dobiti, vlada pa ga je tudi lahko po svoji volji razpustila; to zdaj vsled postave od 9. aprila 1873 ne bo več mogoče. Ako se hoče

v prihodnje kako gospodarstveno društvo, h katerim tudi založnice spadajo, narediti, potrebno je, da se nja pravila na podlagi omenjene postave naredijo, in dotični okrožni sodnji predložijo, da društvo vpiše (protokolira) in stvar je pri konci. Kako da se to naj izpelje, poveda posebni ministerialni predpis. Velike polajšave pri tem podaje pa tudi postava od 21. majnika 1873. Ne male sitnosti morali smo dozdat zavoljo plačevanja kolkov, pristojbine itd. prenašati, ker se mora za vsaki znesek, ki se v društveno blagajnico vložiti, ali iz nje vzdigne, za vsaki izposojeni ali povrnjeni denar, za obresti, ki so natekle, ali so se izplačale itd., za vse to se mora kolek ali takoj odrajtati, ali pa se to na koncu vsakega meseca po posebnem dovoljenji od finančne gosposke s za to pripravljenim mesečnim izkazom plačuje. Ravno tako se morajo, glavne — ročne — in blagajniške knjige, dnevniki itd. po predpisih kolekovati. To vse dosti skrbi prizadeva in pa tudi mnogo dohodkov požre. Ako se toraj hočemo teh sitnosti nekoliko osloboditi, treba je, da se poslužimo dobrot, ki jih podajejo omenjene postave.

Iz tega gledišča torej nasvetujem, da, ako se misli kde kako takošno društvo, ki je res za ljudstvo zelo koristno, osnovati, naj se to vselej na podlagi postave od 9. aprila 1873 izpelje, ker tako društvo daje veliko več poročstva že nasproti svojim lastnim društvenikom, kakor tudi nasproti državni oblasti, ki ga ne more več proti volji društva, nego na podlagi pravnomočne sodnijske razsodbe razpustiti! V 6. in 7. števil. „Gospodarja“ priobčena pravila ne utegnejo za registriranje biti. *) Ko bomo naše društvo preustrojili, hočemo tudi njegove pravila razglasiti in pa tudi iz nova ude v društvo sprejemati; toraj naj tisti, ki bi se radi še v društvo vpisali, še samo nekoliko časa potrpijo. Kukovec.

Iz mariborske okolice na pust. (Srenjski gg. predstojniki kamške križevske fare ne prodajajte Seidlnu svojih hlač!) V mariborski okolici se govori, da namerjava gosp. Seidl vse kamške in križevske srenjske predstojnike pod svoj klobuk spraviti ter postati njihov paša ali „Oberbürgermeister.“ V ta namen je že od nekterih srenjskih predstojnikov srenjske pečate in pisma pobral, drugi pa se še temu ustavljajo, češ, da bi s tem svojo samostalnost in svobodo zgubili, kar je tudi resnica. Če namreč srenjski predstojnik komu srenjski pečat izroči, proda s tem svoje in srenjske hlače; zakaj kdor ima srenjski pečat, je tudi v srenji gospod. V tem ravnanju se kaže Seidlnovo strahovito na-

silstvo in trinoštvo, katerega si hoče nad ubogim in stiskanim kmetom utrditi in ohraniti; čuditi se pa moramo, kako je zamogel ta človek kedaj le besedico črhnuti o prostosti ali svobodi, katero naj vsak avstrijski državljani uživa, ko vendar on celó srenjske gg. predstojnike strahovati hoče. Če bo v Kamci tako naprej šlo, bo gotovo sčasoma gosp. Seidl vse premoženje dotičnih srenj v roke dobil; kako pa on z denarji gospodariti zna, se vidi iz tega, da nam je on v prvi vrsti kot načelnik mariborskega okrajnega zastopa za tekoče leto nad devet in trideset tavžent gold. stroška naredil, katerega bomo z novimi 16 procenti okrajne priklade plačevali. Če se bodo torej srenjski predstojniki dali Seidlnu na led speljati, se njim bo prav zgodilo, ako bodo prej ali poznej drugi ž njihovim srenjskim premoženjem svojevoljno gospodarili, sami šsi pa prste lizali; ako bodo drugi na piščalko piskali, kamški in križevski rihterji pa — brez hlač plesali.

Nekdo, ki davke plačuje.

Iz Središča. (V o b r a m b o.) V št. 35. „Slov. Naroda“ kritikuje nekdo iz Središča mrtvaški govor č. g. dekana Velikonedeljskega pri pogrebu č. g. župnika Vrbnjaka. Kot priča vsega in poslušatelj mrtvaške besede rečem dopisniku najpred, da je veliko več in vse drugače slišal kot mi drugi; nemara pri svoji slabi vesti stvari suka. Pravi, da govornik ni pozabil pri tej priliki svoje jeze nad „tukajšnjimi liberalci“ izpustiti; da je samo liberalce žaliti hotel. Mi pa še besede „liberalce“ nismo slišali. — V eni sapi dalje čenča, da so g. dekan „celo faro“ žalili, ko vendar prej pravi, da so samo „liberalce“ žaliti hoteli? Je-li vsa Središčanska fara že liberalna? To je pasja liberalna navada, da, če eden liberalce zacvili, že misli, da cvili pol sveta ž njim! — Edina beseda, ki je dopisniku možgane tako raznetila, bila je le: „Pokojni župnik so v kratkem času svojega bivanja v Središču le malo veselja in miru našli.“ — In to je gola resnica, ktere pa niso krivi pošteni Središčani, marveč ona svojat, ki se je zadeto čutila, ker je blagemu pokojniku toliko britkosti uročila, stari prigovor pa pravi: „resnica oči kolje,“ ali: „kedar mačku na rep stopiš, zarenči.“ Pošteni Središčanci in drugi farmani se gotovo popolnoma skladajo z gospodom govornikom, ker sami dobro vedo, kaj da peščica liberalcev v Središču počenja. Kar se pravilnosti slovenščine v govoru tiče, rečemo ošabnemu brlavcu v „Narodu“ le, da č. g. dekan niso nikolj dvojke iz slovenščine dobili, kakor dopisnik leta 1872 pri skušnji v Gradcu. Sicer pa pravilna slovenska pisava pri njem še zdaj na precej slabih nogah stoji. V 26vrstnem dopisu nahajamo 4 kozličke; koliko da jih je pa vrednik pognal, ne vemo. Ne reče se: umreti „na“ vnetji pluč. Nemčursko je: „v kratkem“ = in Kürze. Krivo je; „z vašim govorom,“ ker je o isti osobi govor. Neslovensko je, da korenine „izganjajo.“ Genitiv „mišev“ sicer ni nepravilen,

*) Kakor smo v 6. števil. rekli, so to potrjena pravila mariborske založnice od leta 1872, ki se pa ni v življenje spravila. Drugih pravil dozdat ne poznamo, silno hvalžni pa homo mi kakor vsi, ki želijo ljudstvu omisliti založnico, ako gosp. dopisnik blagovoli, svojo domoljubno objubo izpolniti. Vredn.

pa v slovenščini nenavaden. — Operite torej, brlavi dopisnik, popred svoj nepravilni jezik, potem kritikujte slovenske predigarje!

Iz Doliča. (Volitev občinskega odbora in župana.) Pri nas je bila volitev občinskega odbora 12., župana pa 26. januarja. Poprejšnji župan Fil. Jeseničnik, je nad 9 let Doličane za nos vodil. Pri volitvah poslancev se je ljudem prilizoval in se jim za volilca vrival, pa ni nikdar za narodnjake, namreč za najhujše nasprotnike vere in naroda glasoval. Pri zadnji volitvi državnega poslanca v Konjicah se je pridružil Seidlnovim privržencem in je še več drugih volilcev premotil, da so ž njim potegnili, in se potem še nesramno širokoustil, da je celi den zastoj jedel in pil, in da so ga konjiški purgarji in drugi imenitni gospodje pohvalili, da je tako modro volil. V srenjskih zadevah je vladal samoglavno, kakor turšk paša; ni se brigal niti za svetovalce niti za odbornike, in če ga je kdo poprašal: oče, zakaj ste pa to tako storili, je bil že ogenj v strehi in je srdito odgovoril: „Jaz že vem, kaj dalam, sej poznam „g'sece“ — postave“, revež pa nobene pismenke ne pozna. Ob priliki letošnjih občinskih volitev si je mož po stari šegi privržencev iskal, da bi bil zopet za župana izvoljen, pa sedaj mu je spodletelo. Občina Dolič obsega nekaj Vitanjske, nekaj pa Št. Florijanske faje, in ko pride den volitve, se vzdignejo Št. Florijančani navdušeni in podučeni po nekem znanem narodnjaku k volitvi. Ko mogočni Filip veliko trumo volilcev iz Št. Florijanske faje zagleda, svojih prijateljev pa le malo zbranih vidi, ga strah in jeza obideta, zelen jeze kot puran po volilni sobi gori in doli korači in zapoveduje, tako in tako morate voliti, da se glasi ne bodo preveč razškropili — se ve, da na sebe ni pozabil. Ali pametni volilci od sv. Florijana se niso zasukali, kakor jo je bil srditi Filip zagodel, marveč složno so volili poštene možé, ki so vneti za vero in blagor občine. Med volitvijo je svoje enostransko vedenje tudi v tem pokazal, da je pooblastila, dasi so bila postavna, vsa ovrigel. Ko je bila volitev končana, začne hudo razsajati, še celo reče: „Že vem, od kod to; vsega tega je kriv J. V.; ko pridem do njega, ga bom zvohlal in zlasal.“ — Pri volitvi 26. januarja je bil enoglasno izvoljen za župana Jern. Potočnik, po domače Lopan, značajin in naroden mož, od kterega vse dobro pričakujemo. Hvala torej vsem Št. Florijanskim volilcem, da so možato volili; Filipu pa svetujemo, naj vendar enkrat začne svoje stare pregrehe premišljevat in obžalovati.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pred odhodom iz Dunaja na Rusko so svetli cesar prvosedniku ministerstva lastnoročno pismo pisali, v katerem naročajo vladi, da naj pri sedanjem žalostnem gospodarskem

stanju vse stori, da se ljudem, ki so vsled denarnega poloma v hude stiske prišli, kakor tudi onim, ki vsled živinske kuge, alj slabe letine hudo trpijo, in slednjič obrtnikom, ki dela nimajo, kar je le mogoče, stanje polajša. Posebno želi vladar, da se brž izpeljejo podvzetja, ki so na občno korist, ali pa v gospodarskem oziru važna. To je blaga misel, izvirajoča iz dobrega srca svetlega cesarja. Če se pa pomisli, da je prav liberalna sistema kriva, da je toliko tisoč ljudi pri bankinih sleparijah svoje premoženje zgubilo, ako se pomisli, da se z vladinim privoljenjem po neštevilnih brezverskih novinah in knjižurah ljudem vera spodkopava in se razuzdanost širi itd., nemamo nobenega upanja, da bi se cesarju blaga želja izpolnila. Po naših mislih bi najboljšje bilo, ko bi kdo, kakor poslanec Reichensperger v Pruskem deželnem zboru, ministrom rekel: „Veste kaj, prosite cesarja, da vam — naslednikov dajo“.

Menda vsled cesarjevega pisma predložila je vlada državnemu zboru brž 8 predlogov za stran železnic, med kterimi ste tudi dalmatinska in isterska, ki bode blizo 7 milijonov stala; štajerskih in krajskih pa ni. V isti namen, da delalci in obrtniki zaslužka dobijo, služi postava vsled ktere so podvzetniki novih staveb, prezidanj in prizidanj 25 let davka prosti.

Dunajski delalci so pa res možje! Po dru. Koppu izročili so državnemu zboru — ne prošnje — marveč spomenico, v kterej popisujejo svoje žalostno stanje, in tirjajo volilno pravico tudi za se. Če se pa to tako hitro zgoditi ne more, hočejo vsaj zastopa pri vseh trgovinskih kamorah. Zahtevajo tudi preuredbe tiskovne postave, da bi se nebi tako lahko novine konfiscirale; želijo, da se zastava pri časopisih odpravi in dovoli prosto prodavanje listov. Slednjič želijo preuredbe društvene postave in več svobode v društvenem življenju. Ta spomenica se je po sklepu drž. zbora brez ugovora izročila posebnemu odboru v pretres. To je čisto prav; čudno je le, da je ista večina drž. zbora spomenico českih poslancev, ki je stokrat bolj važna, brez okolišanja — pod klop vrgla!

Moravski poslanec dr. Meznik je v imenu tovarišev stavil do ministra naukov vprašanje za stran srednjih šol na Moravskem. Tukaj je $\frac{1}{2}$ milijona Nemcev, ki imajo 24 nemških srednjih šol, Slovani pa, kterih je trikrat toliko, imajo le 6 narodnih šol. Po tem takem pride 1 srednja šola na 21.000 Nemcev, ena pa na 250.000 Moravcev. Vrh tega je vlada kar naenkrat češko gimnazijo v Trebičah spremenila v nemško, Slovanom pa pustila paralelke. Gledé na vse to vprašajo, kako da hoče vlada enostransko poravnati in Slovanom šol v enakomernem številu z nemškimi dati, in ali misli na trebički gimnaziji zopet češki učni jezik vpeljati?

Pri debati o letošnjem rekrutiranju je izvrstni štajerski kmet in drž. poslanec Bärnfeld

vladi neustrašeno dokazoval, da kmečki stan pod liberalno sistemo vedno bolj propada, da se za težke bremena v denarjih in po vojakih od strani vlade celó zanemarja ter nema vsled napačne organizacije gosposk nobene pravne obrambe. —

Po sporočilu „Vtlda“ se je v klubu desnega središča volil poseben odbor, ki naj „verske“ postave pretresuje in potem nasvetuje, kako da stranka pri tem vprašanji najboljše krene. V tem odboru so: Greuter, žl. Giovanelli, Karlon, dr. Fanderlik in Harant. —

Nasproti pa odbor drž. zbora prav pridno pili vladne „cerkvene“ postave, da bodo v marsikterem oziru še hujše od pruskih. Najbolj se peča z civilnim zakonom, s katerim hočejo po vsej sili avstrijske katoličane osrečiti. Ne vemo, kaj te gospode tako tišči, da hočejo tudi razvezljivost civilnega zakona in to iz ničvrednega uzroka, ako se on in ona več trpeti ne moreta. Srečo dobro ženam in ubogim otročičem takega zakona.

Svetli cesar so bili povsod na potu v Rusijo in v Petrogradu prisrčno in sijajno sprejeti. V svoji zdravici do našega cesarja je ruski cesar omenil, da je prijateljstvo medo Avstrijo, Rusijo in — Nemčijo najboljšo poročstvo, da se Evropi mir ohrani. — Naš cesar odvrne, da je tudi on teh misli. — Ko bi le Pruska Nemčija preveč pohlepna in — presebična ne bila!

Štajersko. Srenjski, liberalni zastop v Gradcu je sklenil prošnjo do drž. zbora za — civilni zakon in civilne matice. Katoliški srenjski zastopi pa — molče! Če pa pridejo ne ljube postave, se boste zastoj kraspali. Zdaj je čas pokazati, da drž. zbor pravice nema, cerkvene postave delati.

Kranjsko. Naš „Slovenec“ je bil v tvo rek konfisciran zaradi članka, v katerem predloge „verskih“ postav razlaga. Če se že list pregreši zoper stvar, ki še ni postava, zares več ne vemo, kaj bi naj političen list pisal, da se ne pregreši?

Koroško. Pol. društvi v Celovci, kakor tudi pri sv. Andreji ste sklenili spremembo pravil, da bode vsako smelo tudi po drugih krajih zborovati in ubogo ljudstvo učiti. — V Celovci je 9. t. m. državna založnica delovati počela. Prošnje za vladno pripomoč sprejemajo se pri podružnici narodne banke ob pondeljkih, sredah in petkih od 9.—11. ure.

Česko. Proti sklepu dež. zbora, da se verski poduk iz gornjih realk izpahne, so preč. škofi naravnoč pri cesarju pismeni ugovor vložili.

Vnanje države. V nemškem drž. zboru so poslanci nove, posiloma Nemčiji priklenjene pokrajine Alzaško-Lorenjske, predložili stvar, ki bo zopet Bismarku možgane močno pretresla. Predlagajo namreč, naj drž. zbor sklene, da se ljudstvo omenjene pokrajine vpraša, hoče li v Nemčiji biti, kterež se je l. 1871 meni in tebi nič pri-

klenilo. — Pri obravnavi vojaške postave, ktera bi naj enako za vse zedinjene dežele veljala, govoril je maršal Moltke tako, kakor da se že to leto zopet boj s Francijo vname. Poudarjal je, da se Francija na vse kriplje na boj pripravlja, da je treba pol stoletja z orožjem braniti pridobitve poslednjega boja, da si Prusija nikjer ljubezni pridobila ni, ampak splošno nezaupanje, iz kterega lahko nevarnosti navstanejo. Slednjič je celó omenjal težave, kako obdržati ruskih in francoskih pokrajin, ki bi se v prihodnjem boju pridobiti utegnile!! Po tem takem čutijo politikarji v Berlinu, da utegne Rusija pri novih, osvojevalnih vojskah Prusije na nasprotni strani stati?

Razne stvari.

(V sadjo - in vinorejski šoli) v Mariboru bila je 16. t. m. letna skušnja. Vspeh je pri učencih slovenskih staršev, kakoršen le biti zamore, ako učence nemškega učnega jezika dobro ne ume. Ravnatelj g. Göthe je zopet pokazal, da je zvedenec in tudi dober učitelj; da pa slovenščine ne ume, v kterež bi se moral poduk za slovenske učence pojasnovati, ni on kriv, ampak tisti, ki so ga za ravnatelja postavili.

(Poroka po vodi splavala.) Nedoletni sedlar F. K. od sv. Jurja ob južni železnici se je hotel v Celji oženiti. Po navodu č. g. vikarja prinese 14. t. m. očetovo privoljenje. Ker se je gospodu vikarju listek dvomljiv dozdeval, tirja potrjenja od župnijskega ali vsaj soseskega ureda. Ženin prinese res popoldne pred poroko list s podpisom in pečatom sosedke; ko se pa svatje z nevesto v cerkvi zberejo, pride ženinov oča, in ko čuje, da se še poroka ni vršila, oporeka poročenju ter spriča, da on pismenega privoljenja ni dal. Ženin osramoten obstoji, da je sam očeta podpisal, in ker se oča po nobeni ceni preprositi ne da, je bilo vsega konec. Ženin je sin iz Pruskega prišlega očeta in doslužen vojak.

(Še nekaj Prusaškega.) Med mnogimi tujimi gosti v prelepi Zilski dolini na Koroškem bil je lansko poletje tudi gospod Prusak. Prusi so pa znani bahači. Tako se je tudi ta gospod v neki krēmi širokoustil vpričo kmetov, da je Nemčija tako velika, da v njej solnce nikdar ne zatone! Eden kmetov se pa oglasi, in pravi: „Veste, gospod, zakaj Bog pri vas solncu nikol zahajati ne pusti? Zato ne, ker prav dobro ve, kaj vse počenjate; in ker se boji, da bi vi Prusaki v temoti še hujše delali, zato ne pusti v vašem kraljestvu solncu v zaton iti.“ („Kärn. Bl.“)

(Z ubogimi se ni norčevati!) Iz Vitanja se nam poroča: V. Z., 22letni fant, pride s tovaršijo na večer v krēmo pri T., ostanējo tukaj čez noč, in ker je drugi dan snežilo, še tudi čez dan popijajo. V krēmo pride neki berač in prosi milodara. Fantalini mu dajo piti, potem pa začnó

ž njim burke vganjati. Prinesó v hišo klop, na katero berača položijo, V. Z. pa vzame iz treske narejeni nož, češ, da bo zdaj praseta zaklal. Tovarši berača za roke in noge drže, V. Z. je pa mesár. „Vsa krv mu je iztekla“ — reče pobalin; „denimo ga zdaj na mizo, in razdelajmo ga!“ — Burka se konča in razbrzdanci se podajajo proti večerki domu. Blizo glažut pade isti mesár V. Z. na ledeni stezi tako nesrečno, da mu znotranja žila počí, in veliko krvi izteče. V smrtnih bolečinah prosi, da mu brž po spovednika tečejo. Blizo 10. ure pride g. kaplan in ga oskrbi s sv. zakramenti. Dva dneva pozneje se mu zopet odpré žila, krv mu neprenehoma ven bruha, in nesrečnež — ves skesan — umrje. G. poročevalec pravi, da so krčmarjevi nad pobalinsko razposajenostjo nevoljni bili; zakaj pa niso berača oteli in pobalinom vrata zaprli?

(Volkov) bilo je to zimo na Koroškem toliko ter so tako veliko škode napravili, da so morali darila za pokončanje teh požeruhov povišati; za volkuljo na 50, za starega volka na 40 in za mladega klateža na 20 gld. („K. Bl.“)

(V Celji) so nekteri gimnazijski učenci iz jeze, da so v prvem polletju dvojke pograbili, ker se več z drugimi rečmi kakor s šolskimi knjigami vkvarjajo, dvema profesorjema okna potrupali. Eden je že vdrugič moral občutiti to mladeniško maščevalnost. Wie bajst disciplin, Herr ravnatelj?

(Iz Stoperc:) Neki že priletan mož se je hotel pretekli pust oženiti. Hudobneži so mu pa v noči pred poroko bajtico požgali in tako ni bilo nič. V minoriškem logu žagata nedavno dva tesarja mirno skupaj les; kar naenkrat pride enemu nesrečna misel, da mahne s sekiro svojega pajdaša po glavi ter ga umori. 13. t. m. bila je preiskava.

(Kat. polit. društvo) pri sv. Jurji na Šavnici bode v nedeljo 1. sušca ob 1/2 četrti uri popoldné zborovalo. Zbor bode važen. Slovenci, udeležite se v mnogem številu! Odbor.

(Župani, ne bodite nemškutarske šalobarde!) Od sv. Martina pri Slovengradcu se nam piše: Naš občinski predstojnik uraduje nemški in dobiva od gospósko nemške dopise, zato pa lahko z mota pride, ker nemščine dobro ne ume. Taka je bila 8. t. m. Z nemškim uradnim pismom stopi župan po božji službi med ljudi in oznanja, da so zdaj v drugič vsi sejmi prepovedani, tudi vsaka kupčija, muzika — vse kakor ob živinski kugi. Ljudje župana debelo gledajo, vedoči, da o živinski kugi ni več duha ne sluha. Ko se pa uradno pismo bolj natanko pogleda, je bilo ravno vse narobe. Zatorej, slovenski župani! bodite vendar enkrat pametni, in tirjajte od gosposk pisma v slovenskem jeziku, ktereга umete, in ne bodite več nemškutarske šalobarde!

(19letni, edini sin J. Bunderli) iz Kamenščaka pri Ljutomeru, umrl je kot potujoči krojač lepo po krščansko na Bavarski zemlji. Bil je zvest Slo-

venec, ne kakor z večine obrtniki, ter je vselej očetu domu slovensko pisal. Zato zasluži, da mu „Gosp.“ ta spominek postavi.

(Pustni pondeljek v „Narodu“.) V 38. številki pustni pondeljek razglasil je „Nar.“ privatno pismo štajerskega župnika Kr. do neke dekile v Ljubljani, ki je bila v sorodnosti pokojnemu župniku, predniku sedanjega Kr. V tem pismu nasvetuje omenjeni Kr. dekli, da naj da od tega, kar je posodila Kr., nekaj za cerkev, nekaj za sv. maše pusti, da bo tako „strašiti na dilah“ nehalo. — To je dalo „Narodovcu“ ugodno priliko, udrihati po „pravinarskih“ duhovnikih in pobôžati svoje duhovne privrženca, češ, da so le ti pravi, vsi drugi pa sami „hinavci“ in „fanatiki“. — Če je tudi razglašeno privatno pismo avtentično, vprašamo: je-li dostojno, zlorabiti privatna pisma in zarad tega slučaja obsojati vse druge duhovnike, izvzemši le samo „Narodovce“? Kaj bi vi rekli nam, če bi pri katerem liberalcu pograbili škandalozen pregrešek in zarad tega vas vse liberalce obsodili?

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	69	55
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	169	75
Ažijo srebra	106	—
„ zlatá	—	—

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptujju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	50	7	—	7	60	7	10
Rži	5	20	5	—	5	50	5	15
Ječmena	—	—	4	34	4	40	3	90
Ovsa	2	40	2	50	2	60	—	—
Turšice (koruze) vagan	4	90	5	5	4	40	5	—
Ajde	4	—	4	10	4	40	4	10
Prosa	—	—	4	80	4	40	—	—
Krompirja	2	40	2	—	2	—	2	20
Sena cent	1	50	2	20	1	20	1	10
Slame (v šopkih)	1	40	1	80	—	80	1	40
„ za steljo	—	90	1	—	—	60	—	90
Govedine fune	—	31	—	32	—	30	—	24
Teletine	—	34	—	34	—	34	—	24
Svinjetine	—	34	—	32	—	34	—	32
Slanine	—	36	—	37	—	36	—	40

Loterijne številke:

V Trstu 14. februarja 1874: 2 25 15 39 43.

Prihodaje srečkanje: 21. februarja.

3—3 Orglarska in mežnarska služba

se oddaje pri farni romarski cerkvi Matere Božje na Ptujski gori (Maria Neustift b. Pettau.)

Prosilci naj se oglašé sè svojimi spričevali do konca februarja t. l. pri župnijskem predstojništvu na Ptujski gori.

Važno za kmetovalce!

Angleški gospodarski stroji in priprave:

Mlatilni stroji za roke, mlatilnice s konji, stroji za čiščenje žita, mlini za žrjeno moko; stroji za prebiranje žita, za setev, škoporeznice, smukalnice za kuruzo, orala, brane, lopate, senene in gnojne vile, motike, sploh vsakovrstne gospodarske mašine in priprave izbrane kvalitete se dobivajo po nizki ceni v

Založnici angleških gospodar- skih strojev in priprav

3—3 pri **Moliné-tu**

v Mariboru, graškem predmestji šte. 91.

Priporočilo.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem
gostilnico pri Schramlnu

(Gasthaus zur Mehlgrube)

prevzel v najem.

Za dobra vina, pivo, jedila in urno postrežbo bodem po vseh močeh skrbel. Posebno ob tržnih dnevih in sploh vsak dan bodem p. n. občinstvu z mnogovrstnimi jedili postreči zamogel.

K obilnemu obiskovanju se priporočam z odličnim spoštovanjem

France Haring,

krčmar pri Schramlnu.

1—3

Naznanilo.

2—3

Podpisani okrožni pooblastenec naznanja spodobno p. n. društvenim deležnikom c. k. privilegirane **vzajemne graške zavarovalnice** proti ognju, da so **letni doneski** za l. 1874 ravno toliko, kakor lanski, ter ob enem vljudno prosi, te doneske vsaj do **konca m. marcija** t. l. pri tukajšnjem okrožnem komisarstvu (*Tegetthofska cesta, v novi Girstmaierjevi hiši poleg Götzove pivarne v 1. nadstropju*) blagovoljno vplačati.

Podpisani tudi p. n. gospodom društvenikom in drugim p. n. zavarovalcem na znanje daje, da je c. k. vzajemna graška zavarovalnica proti ognju že dné 1. januarja 1873 pričela s **posebnim oddelkom zavarovanja premakljivih stvari**, ter sprejema zavarovanja **strojev, blagá, pridelkov, zalog** in sploh **vsakoršnjih premakljivih stvari**, ki se hoté proti ognju zavarovati.

Gledé na to, da si je c. k. graška vzajemna zavarovalnica po dolgoletnem, obče koristnem delovanju povsod popolnega zaupanja pridobila, se nadeja tudi podpisanik obilnih oglasov na **zavarovanje premakljin**, in to tem več, ker je zavarovalnica na mnogostranske želje društvenikov svoje delovanje tudi na **nepremakljive stvari** razširila, in ker njeno premoženje kakor tudi njeno pošteno gospodarjenje popolno poroštvo daje, da bode svoje zaveznosti natančno izpolnjevala.

Oglase za zavarovanja sprejema podpisano okrožno komisarstvo, ki tudi radovoljno vsa opravilna pojasnjenja daje.

Okrožno komisarstvo c. k. priv. vzajemne zavarovalnice proti ognju.

V Mariboru, dné 9. februarja 1874.

Vilem Hrauda,

okrožni pooblastenec.